

ARVAMUSKÜSITLUSE RAPORT: Eesti elanike teadmised ja hoiakud maailmahariduse kohta

Seoses 2021. aastal käivitatud ja käesoleval aastal realiseeruvate riiklike reformidega maailmahariduses - valdkonna rahastamise ja edendamise juhtrolli andmine uuele rahvusvahelise arengukoostöö keskusele EstDEV - viis [Arengukoostöö Ümarlaud](#) 2021. aasta detsembris läbi arvamusküsitluse maailmaharidust ja globaalset solidaarsust puudutavate hoiakute ja teadmiste kohta Eesti elanike hulgas. Tegemist oli osaliselt 2020. aastal läbi viidud [uuringu](#) kordus-küsitlusega, võimaldamaks jälgida muutuseid inimeste teadlikkuses ja meelsuses.

Arvamusküsitluses uurisime, kuidas hindavad Eesti elanikud oma teadmisi maailmaharidusest ja selle teemadest ning kui oluliseks peetakse valdkonna rahastamist. Päevakajalistele teemadele toetudes uurisime, kui oluliseks peetakse globaalset võrdsust toetavate tegevuste rahastamist väljaspool Euroopa Liitu ning millistesse globaalsete probleemide

kohapealsesse lahendamisse võiks Eesti kõige rohkem panustada. Lisaks küsisime, kas Eesti ja Euroopa Liit peaksid suurendama investeerimiskliima soojenemise pidurdamise ja keskkonnakaitsesse.

Küsitlus viidi läbi koostöös uuringufirmaga Norstat 31.12.2021-03.01.2022. Uuringu koguvälimiks oli 1088 vastajat vanuses 18+. Küsitlusest 951 (87,4%) vastasid telefonis ning 137 (12,6%) veebis. Tegemist oli soo, rahvuse, vanuse, hariduse ja maakonna lõikes Eesti elanike esindusvalimiga.

Valminud raport ja uuringutulemused on mõeldud praktilise vahendina maailmahariduse valdkonna edasiseks arendamiseks. Uuringut rahastati läbi Euroopa Komisjoni toetatud Eurodad liikmeprojekti ning Välisministeeriumi arengukoostöö ja humanitaarabi vahenditest.

UURINGUS OSALES

1088
INIMEST

 951

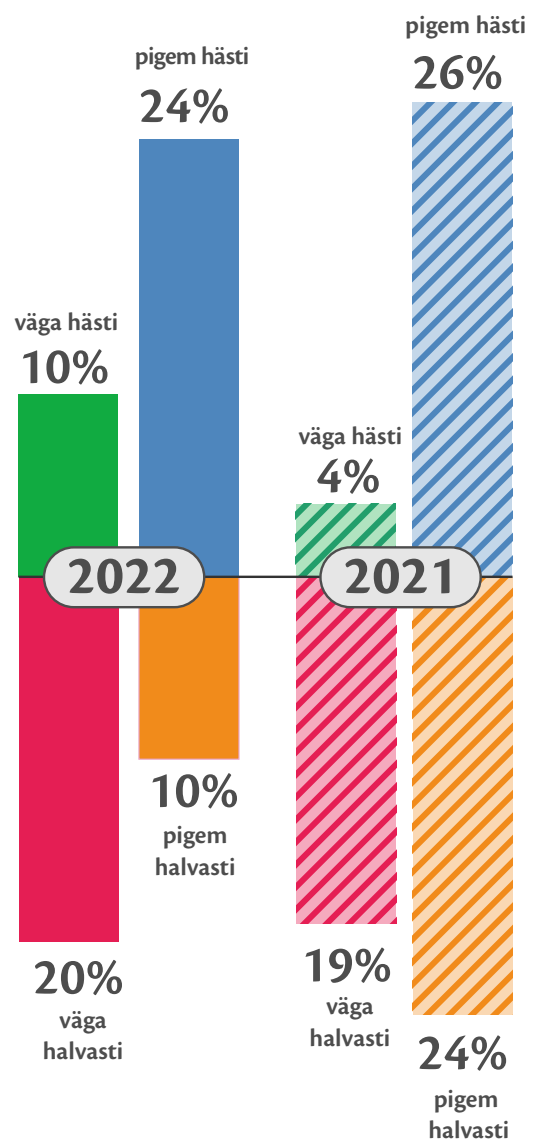
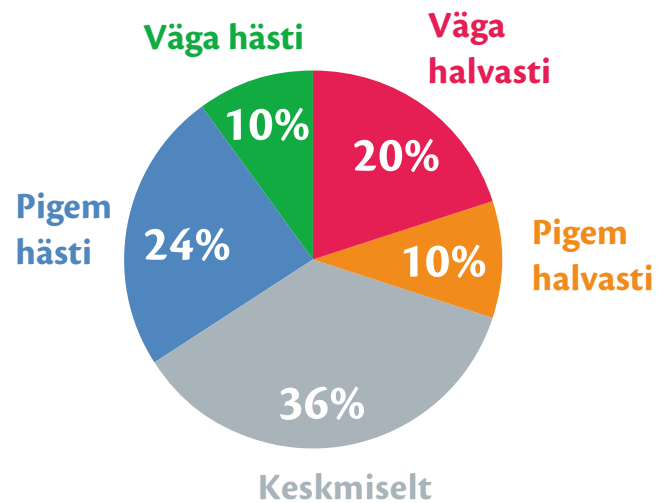
 137

TEADLIKKUS MAAILMAHARIDUSEST JA SELLE TEEMADEST

Küsisime Eesti elanikelt, kuivõrd hästi tajuvad nad end teadvat, mida tähendab maailmaharidus ja milliseid teemasid see hõlmab. Üldiselt hindasid vastajad oma teadmisi pigem keskmisteks. Vaid 10% vastanutest tundis end selles küsimuses kindlalt, vastates "väga hästi". "Pigem hästi" arvas end valdkonnast ja teemadest teadvat 23% vastanutest. Keskmisteks hindasid oma teadmisi 36% vastanutest. Pigem halvaks või väga halvaks hindas oma teadmisi 30% vastanutest.

Võrreldes 2021. aasta tulemustega on positiivsed näitajad siiski veidi tõusnud: toona tundis vaid 4% vastanutest end selles küsimuses kindlalt, vastates „väga hästi“. Pigem hästi arvas end valdkonnast ja teemadest teadvat 26% vastanutest. Pigem halvaks või väga halvaks hindas oma teadmisi lausa 46% vastanutest.

Vanusegrupiti hindasid oma teadmisi kõrgemaks (ehk "pigem" või "väga hästi") vastajad vanuses 25-34 (40%), kusjuures aasta varem hindas oma teadmisi kõrgemalt vanusegrupp 75+ (toona 41%, seekord 31%). Madalaimaks hindasid oma teadmisi vastajad vanuses 18-24 (39% vastas "pigem halvasti" või "väga halvasti"). Aasta varem hindas oma teadmisi madalaimaks vanusegrupp 35-49 (53% "pigem halvasti" või "väga halvasti").

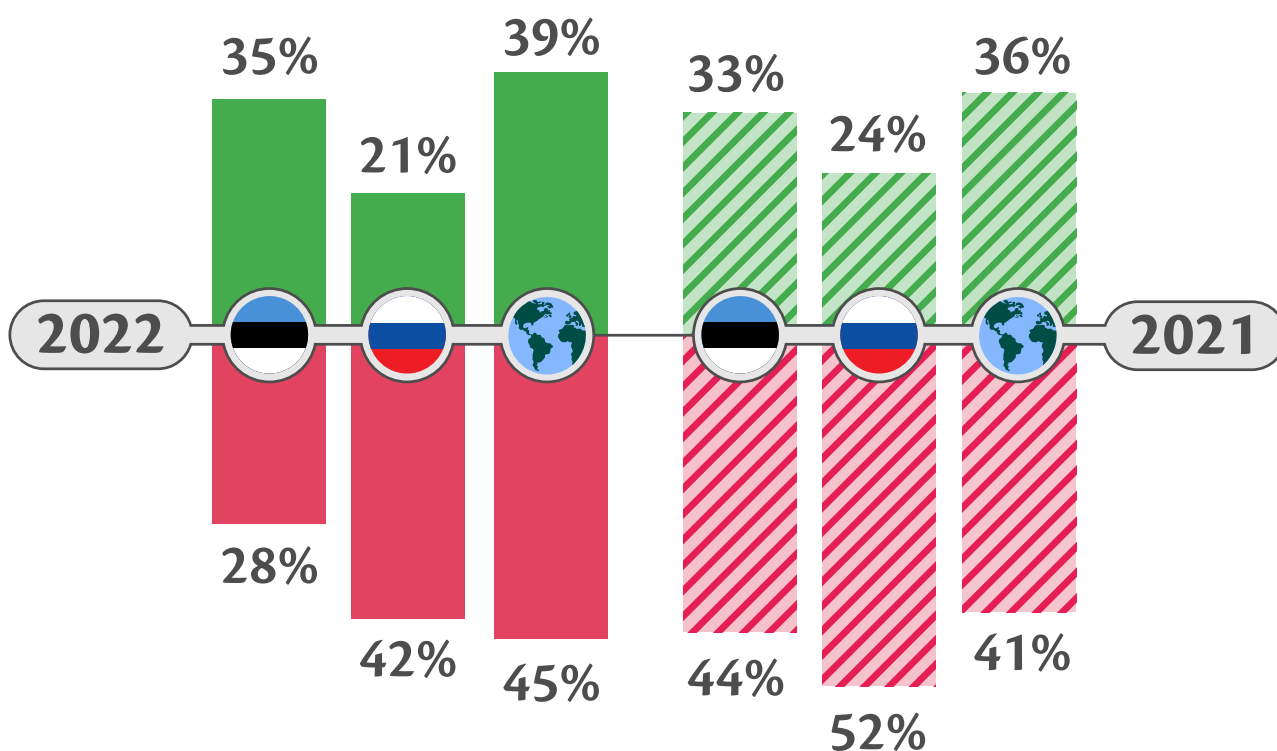

Tulemused erinesid ka rahvuste lõikes: oma teadmisi hindas kõrgemalt eestlaste kogukond (35% "pigem hästi" või "väga hästi"; 28% "pigem halvasti" või "väga halvasti"). Venekeelse kogukonna esindajad vastasid (21% "pigem hästi" või "väga hästi" ning 42% "pigem halvasti" või "väga halvasti").

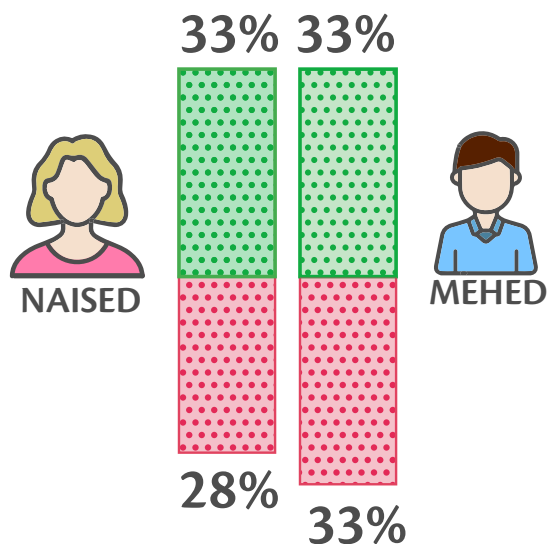
Võrreldes aasta-taguste tulemustega on toimunud siiski liikumine positiivses suunas: eestlaste tulemused on paranenud positiivsete hinnangute puhul 2% (33% 2021. aastal) ning negatiivsete hinnangute puhul vähenenud 25% (44% 2021. aastal). Venekeelse rahvastiku

hulgas on liikumine olnud ositi negatiivne: positiivsete vastajate osakaal on langenud 3% (toona 24%), negatiivsete vastuste osakaal aga langenud 10% (toona 52%).

Kõrgemalt hindasid oma teadmiseid vastajad, kes olid märkinud oma rahvuseks "muu". Positiivselt hindas oma teadmisi suisa 39% vastanuist (2021. aastal 36%), kuid samas ka negatiivselt 45% vastanutest (2021. aastal 41%).

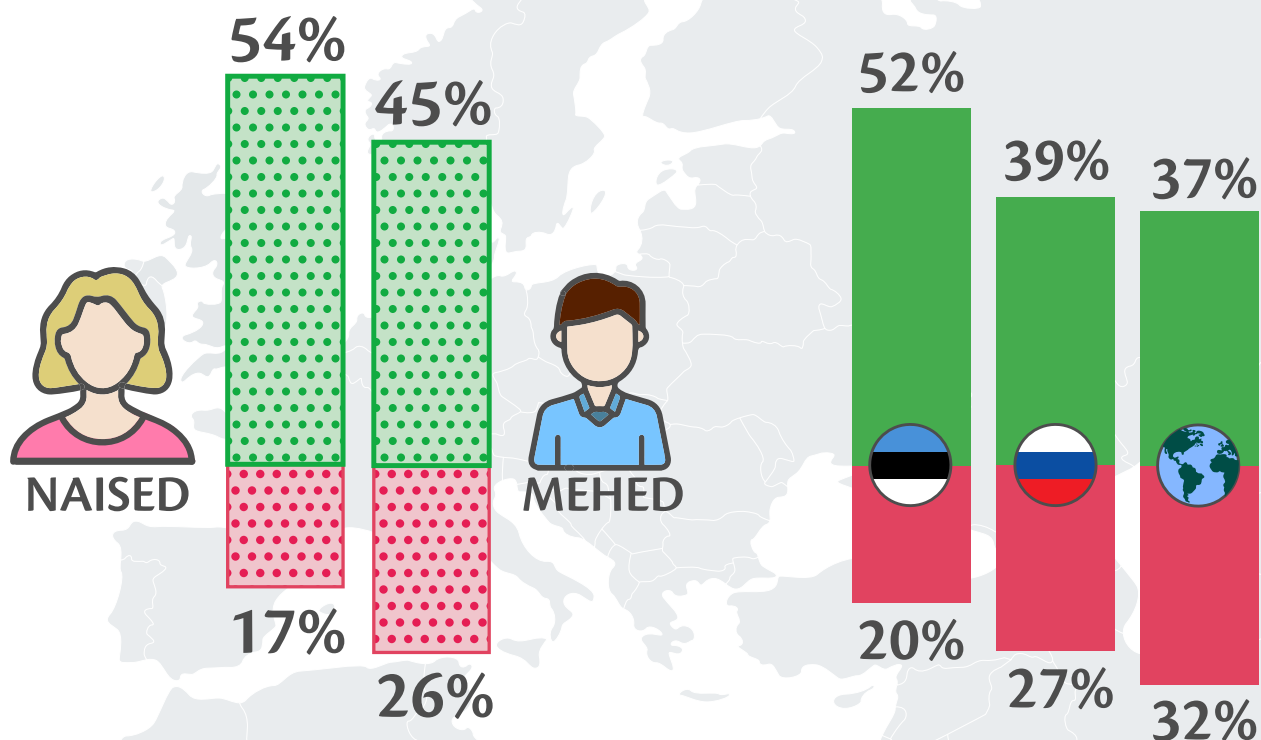
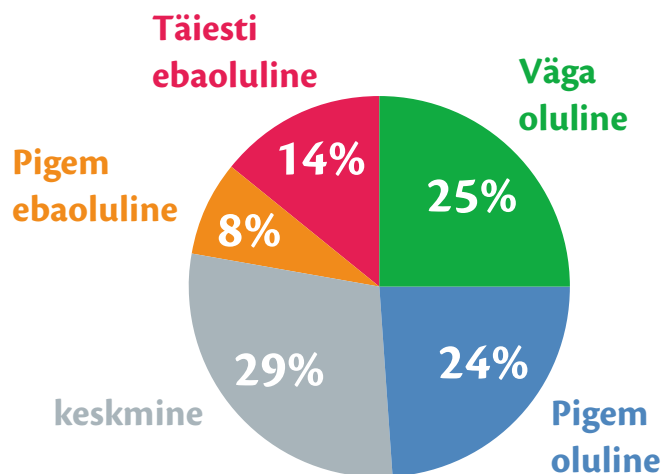
Soo lõikes väga suuri erinevusi ei olnud: 33% meestest ja 33% naistest hindasid oma teadmisi positiivselt ning 33% meestest ja 28% naistest negatiivselt.

MAAILMAHARIDUSE RIIKLIK RAHASTAMINE

Maailmaharidus on olnud rahastatud mitme riikliku instantsi poolt (Välisministeerium, Haridusministeerium), alates 2022. aastast hakkab maailmahariduse projekte (osaliselt) rahastama arengukoostöö keskus EstDEV. Küsisime Eesti elanikelt, kuivõrd oluliseks nad peavad valdkonna rahastamist Eestis.

Väga või pigem oluliseks peab rahastamist 49% vastanutest. Keskmise hinnangu andis 29% vastanutest. "Pigem ebaoluliseks" või "täiesti ebaoluliseks" pidas rahastamist vastavat 8% ja 14% vastanutest. Vanusegrupiti väärtustas rahastamist enim vanusegrupid 18-24 (55%) ning 75+ (55%). Rahastamist hindasid olulisemaks naised 54% (vs mehed 45%). Eestlased (52%) pidasid rahastamist veidi olulisemaks kui muukeelne kogukond (venelased 39%, muust rahvusest inimesed 37%).

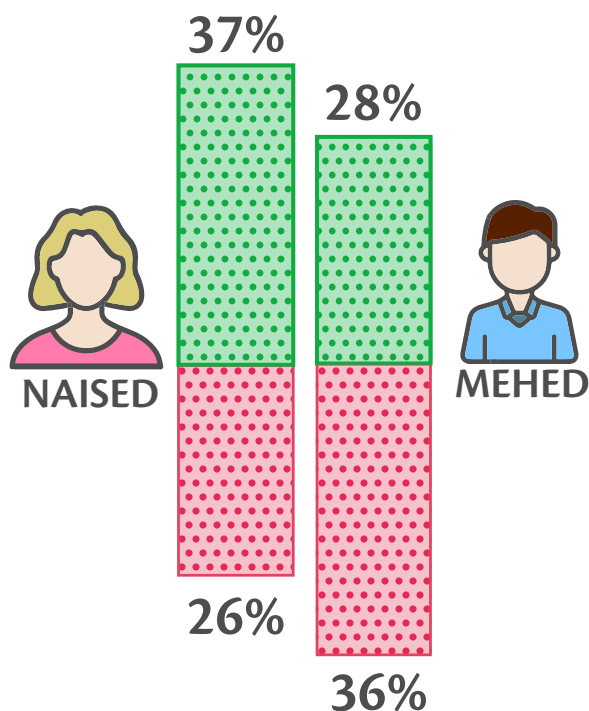
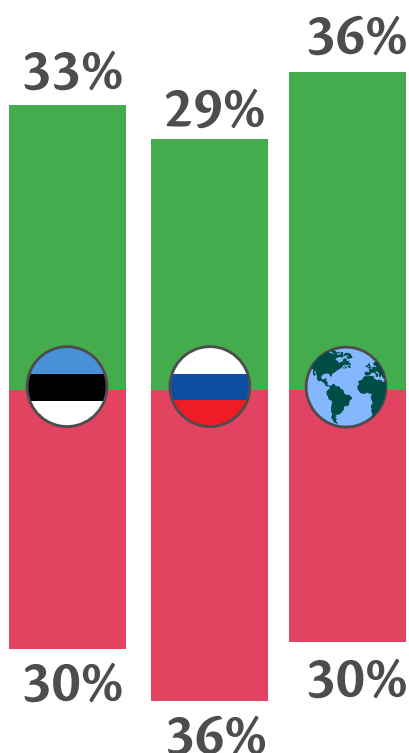
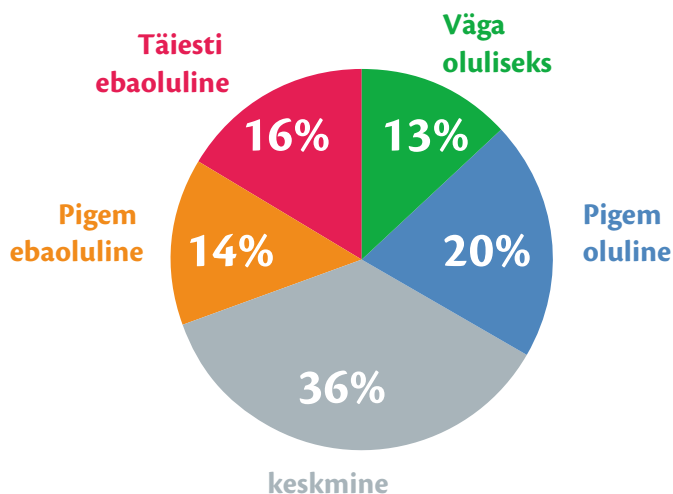

GLOBALSET VÕRDSUST TOETAVATE TEGEVUSTE RAHASTAMINE VÄLJASPOOL EUROOPA LIITU

Eesti on liitunud rahvusvahelise kohustusega toetada arenguriike läbi arengukoostöö ja humanitaarabi. Küsisime inimestelt, kui oluliseks nad peavad globaalset võrdsust toetavate tegevuste rahastamist väljaspool Euroopa Liitu. Lisaks uurisime, millistesse globaalsete probleemide kohapealsesse lahendamisse võiks Eesti kõige rohkem panustada, paludes valida kuni kolm vastusevarianti (vaktsiinide annetamine arenguriikidele, raha annetamine arenguriikidele vaktsiinide ostmiseks, kliimamuutustega kohanemise toetamine partnerriikides, kliimamuutuste ennetamine läbi juur-probleemidega tegelemise sihtriikides, migratsiooni ennetamine läbi arenguriikide stabiilsuse toetamise, migratsioonikriisi sihtriikide toetamine (nt EL-i piires ümberasutamine jne).

Globaalset võrdsust toetavate tegevuste rahastamist pidas väga oluliseks või pigem oluliseks 33% vastajatest, keskmiselt oluliseks pidas 36% ning mitte-oluliseks pidas tegevuste rahastamist 31% vastajatest.

Vanusegrupiti pidasid tegevuste rahastamist olulisimaks vanusegrupp 18-24 (45%) ja 25-34 (44%), soo lõikes naised (38%, vs mehed 28%) ning rahvuse lõikes muust rahvusest Eesti elanikud (36%).

Tegevuste osas peeti olulisemateks migratsiooni ennetust läbi arenguriikide stabiilsuse toetamise (55%), **vaktsiinide annetamist** arenguriikidele (46%) ning **kliimamuutuste ennetamist läbi juur-probleemidega tegelemise** sihtriikides (46%).

Mõnevõrra vähem poolehoidu leidsid kliimamuutustega kohanemise toetamine partnerriikides (34%), migratsioonikriisi sihtriikide toetamine (30%) ja raha annetamine arenguriikidele vaktsiinide ostmiseks (13%).

Vanusegruppide 18-24 ja 25-34 jaoks oli olulisemaks teemaks kliimamuutuste ennetamine (vastavalt 71% ja 69%), keskmiste vanusegruppide jaoks aga migratsiooni ennetamine (59% vanusegrupis 25-44, 61% vanusegrupis 45-54, 51% vanusegrupis 55-64). Vanusegrupp 75+ pidas olulisimaks vaktsiinide annetamist arenguriikidele.

Mehed pidasid olulisimaks migratsiooni ennetust (58%), samuti naised (53%), kes pidasid oluliseks ka vaktsiinide annetamist (52%). Migratsiooni ennetamist väärtustasid enim nii eestlased (55%), venelased (56%) kui ka muukeelne elanikkond (55%).

55%
migratsiooni ennetamine

46%
vaktsiinide annetamine arenguriikidele

46%
kliimamuutuste ennetamine läbi juurprobleemidega tegelemise

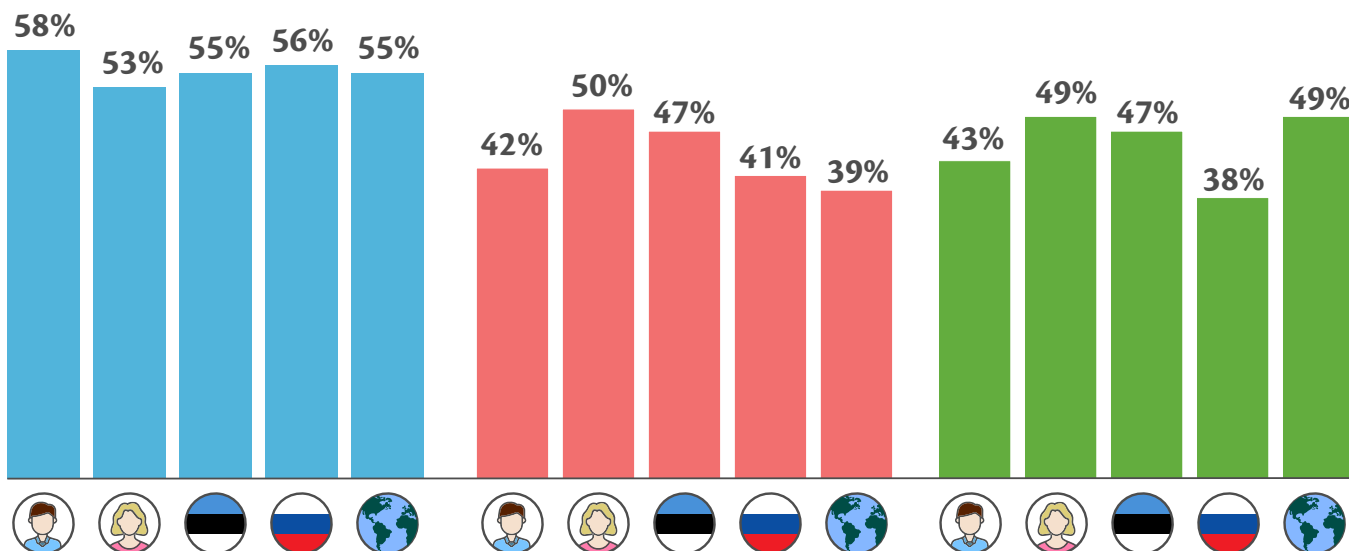
34%
kliimamuutustega kohanemise toetamine partnerriikides

30%
migratsioonikriisi sihtriikide toetamine

13%
raha annetamine arenguriikidele vaktsiinide ostmiseks

INVESTEERINGUD KLIIMA SOOJENEMISE PIDURDAMISSE JA KESKKONNAKAITSESSE

Kliimamuutused, mis on seni mõjutanud enim vaesemaid arenguriike, on muutunud üha tajutavamateks ka arenenud ühiskondades, sh Eestis. **Küsisime Eesti elanikelt, kas selle taustal peaksid Eesti ja Euroopa Liit suurendama investeeringuid kliima soojenemise pidurdamiseks ja keskkonnakaitseks.** Sama küsimuse esitasime ka 2020. aasta küsitluses.

45% vastanutest leidis seekord, et mõlemad osapooled peaksid investeeringuid suurendama (2020. aastal vastavalt 39%), 9% arvas, et ainult Euroopa Liit peaks investeeringuid suurendama (varasemalt 7%); 1% leidis, et ainult Eesti peaks seda tegema (varasemalt 2%).

22% leidis aga, et investeeringuid peaks tege-
ma juba varem planeeritud mahus (varasemalt 29%). 13% vastajatest pooldas investeeringute vähendamist (varasemalt 11%) ja seisukohta selles küsimuses ei osanud võtta 10% küsitlute-
tutest (varasemalt 13%).

- 45%** Jah, mõlemad osapooled peaksid investeeringuid suurendama
- 9%** Ainult Euroopa Liit peaks investeeringuid suurendama
- 1%** Ainult Eesti peaks investeeringuid suurendama
- 22%** Investeeringuid peaks teostama eelnevalt planeeritud mahus
- 13%** Investeeringuid peaks vähendama
- 10%** Ei oska öelda (ei oma seisukohta)

KOKKUVÕTE

Läbi viidud küsitluse tulemusena hindavad Eesti elanikud oma teadmisi maailmaharidusest ja selle teemadest keskmiselt - täielikult või pigem enesekindlalt tunneb end selles valdkonnas kokku 34% vastanutest. Küll aga on hoiakud maailmahariduse rahastamise suhtes positiivsed. Pea 78% vastajatest peab maailmahariduse rahastamist Eestis kõrgel või keskmisel määral oluliseks. Seega - vastajate teadlikkusest olenemata väärtustatakse maailmaharidust pigem kõrgelt ning selle rahastamist eesti ühiskonnas oluliseks.

Globaalset võrdsust toetavate tegevuste rahastamisse väljaspool Euroopa Liitu ei suhtuta esmapilgul just väga soosivalt. Rahastamist peab väga või pigem oluliseks vaid 23% ja keskmiselt oluliseks 36% vastajatest. Konkreetsete tegevuste osas aga on poolehoid kõrgem: oluliseks

peetakse migratsiooni ennetust, vaktsiinide annetamist ning kliimamuutuste ennetamist. Seega - kui termin "globaalne võrdsus" võib jääda inimesele esialgu liiga abstraktseks, siis konkreetsete tegevuste kirjeldamine avab rahastamisvajaduste ja -eesmärkide tagamaid ning inimesel on seisukohta lihtsam võtta.

Eesti ja Euroopa Liidu investeeringutesse kliima soojenemise pidurdamiseks ja keskkonnakaitseks suhtutakse aga positiivsemalt. 55% leiab, et investeeringuid peaks suurendama kas ühe või mõlema osapoole poolt, 23% vastanutest pooldab investeeringute jätkamist samal tasemel ning vaid 13% on investeeringute vähendamise poolt. Seega on Eesti elanikud suuremas osas kliima-investeeringute poolt ja arvamused lahknevad vaid investeeringute suuruse/suurenemise osas.

ARENGUKOOSTÖÖ ÜMARLAUA SOOVITUSED

Uuringutulemuste põhjal on maailmahariduse valdkonnas nii riigi partneri kui ka vabaühenduste katusorganisatsioonina tegutsev Arengukoostöö Ümarlaud koostanud soovitusel, et arendada maailmahariduse valdkonda ja parandada Eesti elanike teadlikkust maailmaharidusest.

1. Küsitluse tulemustest ilmneb vajadus maailmaharidust ja kohalikku teavitust toetava riigipoolse tähelepanu suurenemise ja rahastuse jätkamise järele. Soovitame Välisministeeriumil ja EstDEV-il koostöös maailmaharidusega tegelevate organisatsioonidega suurendada **teavitustegevuste mahtu ühiskondliku teadlikkuse tõstmiseks nii globaalsete trendide, nende omavahelise seoste kui ka Eesti rolli osas rahvusvahelises arengukoostöös**, hõlmates erineva emakeelega inimesi kõigist vanusegruppidest ja elualadelt.
2. Nimetatud teavitustegevused võivad olla mh ühpoolsete teavitustegevuste ühine võimendamine ja toetamine, ühiste teavitustegevuste planeerimine ja läbiviimine, kohalike e. Eesti-siseste teavitusprojektide, aga ka uuringute ja analüüside järjepidev rahastamine ning rahvusvaheliste teavitusprojektide kaasfinantseerimine Eesti-sisesteks teavitustegevuste läbiviimiseks.
3. Teadlikkuse parandamine maailmahariduse teemadel eeldab maailmahariduse osakaalu suurendamist ja kvaliteedi tõstmist kõigis haridusastmetes ja formaatides (nii formaalses kui ka mitteformaalses hariduses), ning kättesaadavust elukestva õppe raamistikus. Selleks, et tagada maailmahariduse kvaliteeti ja kättesaadavust, **soovitame EstDEV-il riikliku ja ühtse maailmahariduse visiooni loomise ning kaasava ja sidusa maailmahariduse platvormiga kindlasti edasi minna.**
4. Soovitame juhtivpartneril võtta riikliku ja ühtse visiooni loomise kõikides stadiumites aluseks Global Education Network Europe poolt Eestis läbi viidud maailmahariduse **valdkonna analüüsi [raportit](#) ja selles välja toodud konkreetseid soovitusi.**